

12.10.2021

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön suositus yliopistoille, ammattikorkeakouluille sekä lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön ja aikuisten perusopetuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana

- **Tämä suositus korvaa 5.8.2021 annetun suosituksen.**

Valtioneuvoston 9.9.2021 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti epidemian alueellisista vaihekuvauksista luovutaan ja siirrytään yhdenmukaiseen paikallistason toimintaan pohjautuvaan toimintamalliin koko valtakunnassa. Tartuntatilannetta ja sen vaikutuksia seurataan ja tartuntarypäät sammutetaan ensisijaisesti tartuntatautilain mukaisin perustoimivaltuuksin kohdennetusti paikallisten viranomaisten toimesta.

Tartuntatautilain väliaikaiset säännökset toimenpiteistä COVID19-epidemian ehkäisemiseksi ovat voimassa 31.12.2021 asti.

Lakiperusteet ja toimivaltaisuudet

Tartuntatautilain (1227/2016) 8 §:n mukaisesti aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntojen torjuntaa alueellaan. Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ohjaa ja tukee kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Aluehallintovirasto ja sen toimialueen sairaanhoidopiirien kuntayhtymät tekevät yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoidopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain 9 §:n mukaisesti kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin

kansanterveyslaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja tässä laissa säädetään. Tartuntatautiin vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautiin ehkäisy, varhaisstointeaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan kunnan tartuntatautiin torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Oppilaitosten opetustoimintaan ja muuhun lakisääteiseen toimintaan ei lähtökohtaisesti sovelleta yleisiä kokoontumisrajoituksia. Valtioneuvoston kulloinkin voimassa olevia kokoontumisrajoituksia koskevia suosituksia ja aluehallintovirastojen yleisötilaisuuksia koskevia tartuntatautilain mukaisia päätöksiä noudatetaan oppilaitoksen järjestämissä yleisötilaisuuksissa.

Tartuntatautilain velvoitteet koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi

Tartuntatautilain väliaikaiset muutokset (447/2021) tulivat voimaan 1.7.2021. Muutokset ovat voimassa 31.12.2021 saakka.

Tartuntatautilain 58 c § velvoittaa myös koulutuksen järjestäjiä. Tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetään laissa määriteltyjen toimijoiden toiminnassa noudatettavista koronavirus-taudin leviämisen estämiseen tähtäävistä velvoitteista. Velvoitteet ovat suoraan lain nojalla voimassa eivätkä edellytä erillistä viranomaispäätöstä. Pykälän mukaisia velvoitteita ovat:

- oppilaitoksessa toimivilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- oppilaitoksessa toimiville annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet;
- tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään sekä
- oppilaitoksissa toimivilla oleskelu järjestetään sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja mahdolliset asiapaikat sijoitetaan riittävän etäälle toisistaan.

Toimintaohjeiden antaminen voidaan toteuttaa toimintaan parhaiten sopivalla tavalla esimerkiksi kuulutuksin, kirjallisina ohjeina, opastetauluina, käytöstä ohjaavina merkin­ töinä tiloissa tai muulla vastaavalla tehokkaalla tavalla.

Tartuntatautilain mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan koronavi­ rusepidemiaan liittyvien velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Aluehallintovirasto ja kunta saavat tarkastaa valvomansa toimijan toi­ minnan sekä toiminnassa käytettävät tilat ja antaa määräyksen puutteiden ja epäkoh­ tien korjaamisesta.

Koulutuksen järjestäjän tilojen hallinnasta vastaava vastaa ohjeistuksesta ja käsienpe­ sumahdollisuudesta myös tilojen ilta- ja viikonloppukäytön osalta, jos kysymyksessä on järjestäjän järjestämä toiminta. Ohjeistusta tulee antaa riittävän etäisyyden ylläpitä­ misestä, käsien puhdistamista ja muista tartuntojen leviämistä estävistä käytänteistä. Jos kysymys on ulkopuolisen toiminnan järjestäjän vuokrasopimuksen mukaisesta toi­ minnasta, tartuntatautilain 58 c §:n mukaisten velvoitteiden toteuttamisesta voidaan sopia järjestäjän ja vuokralaisen kesken. Varsinainen toiminnan harjoittaja vastaa siitä, että veloitteet on toimeenpantu asianmukaisesti. Oppilaitosten vastuu ei ulotu muiden toimijoiden käytössä oleviin tai niille vuokrattuihin tiloihin, esimerkiksi opiskelijajärjestö­ jen, ylioppilas- ja opiskelijakuntien sekä opiskelijaravintoloiden tiloihin.

Suosituksen tarkoitus

Tämän suosituksen tarkoitus on tukea yliopistoja ja ammattikorkeakouluja sekä lukio­ koulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön ja aikuisten perusopetuk­ sen järjestäjiä toteuttamaan opetus ja muu oppilaitosten tiloissa järjestettävä toiminta turvallisesti koronaepidemian aikana. Suositusta noudattamalla voidaan vähentää tar­ tuntariskiä oppilaitoksissa.

Opetukseen ja muuhun oppilaitosten tiloissa järjestettävään toimintaan ei osallistuta oireisena

Koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektion, jonka oireita voivat olla mm. yskä, kurkku­ kipu, kuume, hengenahdistus, lihaskivut, vatsaoireet ja päänsärky.

Opiskelijan tai opettajan ei pidä osallistua lähiopetukseen tai muuhun oppilaitoksen ti­ loissa järjestettävään toimintaan, jos hänellä on sairastumiseen viittaavia oireita. Mui­ den oppilaitoksen tiloissa työskentelevien tai siellä vierailevien ei myöskään pidä tulla oppilaitoksen tiloihin oireisena. Jos henkilö sairastuu päivän aikana, tulee hänen pois­ tua välittömästi oppilaitoksesta tai siirtyä erilliseen tilaan.

[Koronavirustestiin hakeutumisesta ohjeistetaan THL:n verkkosivuilla.](#)

Jos oppilaitoksen yhteydessä olevassa asuntolassa asuva opiskelija sairastuu, oppilaitos voi tarvittaessa ottaa yhteyttä oppilaitoksen sijaintikunnan tartuntataudeista vastaavaan yksikköön tilanteen ja vaadittavien toimenpiteiden arvioimiseksi.

[THL: Oireet ja hoito](#)

Riskiryhmään kuuluvat

Riskiryhmään kuuluvien on erityisen tärkeää huolehtia rokotussuojastaan. Kaksi rokoteannosta antaa erinomaisen suojan vakavaa tautia vastaan.

[THL: Vakavan koronavirustaudin riskiryhmät](#)

[THL: Rokotteet ja koronavirus](#)

Oppilaitoksissa työskentelevien osalta toimenpiteet perustuvat työnantajan tekemään riskinarviioon. Työterveyshuolto tukee työnantajaa riskinarviossa.

Riittävästä väljyydestä huolehdittava

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana. Oppilaitoksissa tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää tilanteita, joissa ollaan suorassa kosketuksessa muiden kanssa (tartuntatautilaki 58 c §:n 2 momentti). Koulutuksen järjestäjä ja oppilaitoksen sijaintikunnan tartuntataudeista vastaava yksikkö ohjeistavat tarvittaessa tarkemmin käytännön toimenpiteissä.

Suuret luentotilaisuudet on mahdollista järjestää, kun väljyydestä huolehditaan. Järjestämisessä on edelleen mahdollista hyödyntää etäyhteyksiä.

Muiden kuin opiskelijoiden ja henkilökunnan oleskellessa oppilaitoksen alueella tulee heitä opastaa noudattamaan ohjeistusta hygieniasta ja väljyyden säilyttämisestä.

Lähiopetukseen liittyvä tartuntariski on seurannassa ollut pieni, eikä yleistä maskisuositusta opetussektorille ole tarpeen antaa. Alueelliset ja paikalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa alueellaan tai paikallisesti omia täydentäviä tai rajatumpia suosituksia, jotka perustuvat heidän riskinarvioonsa ja valtuuksiinsa, huomioiden paikallinen ja alueellinen epidemiatilanne. Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät vastaavat näiden toimintaa säätelevien lakien nojalla opiskeluympäristön turvallisuudesta ja voivat tässä tarkoituksessa antaa omia opetus- ja tenttitiloja koskevia maskisuosituksiaan. Tarkemmat suositukset maskin käytöstä oppilaitoksissa voivat siksi vaihdella alueittain.

Opiskelijaravintolaa tai muita ruokailutiloja voi käyttää esimerkiksi porrastetusti, jotta voidaan välttää tarpeetonta lähikontaktia ja pitää riittävä väljyys. Hygieniasta huolehditaan ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana.

Oppilaitoksen yhteydessä olevassa asuntolassa opiskelijat voivat asua jaetuissa huoneissa. Oppilaitokset pitävät kirjaa majoittuvista henkilöistä huonekohtaisesti, jotta tartunnanjälijitys on tarvittaessa mahdollista jälkeenkäin.

[Työterveyslaitoksen ohje työntekijälle](#)

[THL: Koronaviruksen tarttuminen ja itämisaika](#)

Hyvä käsi- ja yskimishygienia estää tartuntoja

Oikein toteutettu yskimis- ja käsihygienia estää tartuntoja. Oikeisiin käytäntöihin ohjaavaa tiedotusmateriaalia suositellaan jaettavaksi oppilaitoksessa työskenteleville ja opiskeleville tietoisuuden lisäämiseksi.

- Käsien pesua suositellaan ulkoa sisälle tultaessa, ennen ruokailua, sekä aina aivastamisen tai yskimisen jälkeen, tai kun kädet ovat näkyvästi likaiset. Kädet kuivataan kertakäyttöisiin paperisiin käsipyyhkeisiin.
- Jos käsienpesumahdollisuutta ei ole, voidaan käyttää käsihuuhdetta. Käsihuuhdetta tulisi olla helposti saatavilla.
- Aivastamisen tai yskimisen yhteydessä suun eteen laitetaan kertakäyttönenäiliina, joka heitetään heti käytön jälkeen pois. Jos nenäliinaa ei ole saatavilla, suojataan suu kyynärtaipeella. Kädet pestään tämän jälkeen.
- [THL: Käsienpesu ja yskiminen](#)

Siivous ja ilmanvaihto

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut yskii tai aivastaa. On mahdollista, että virus tarttuu myös kosketuksen kautta. Koronavirus voi tarttua myös ilmajälitteisesti pienten aerosolien muodossa sisätiloissa, joissa on heikko ilmanvaihto. Koronavirukset eivät säily pitkiä aikoja ilmassa tai pinnoilla vaihtelevissa lämpötiloissa. Siivouksessa käytetään heikosti emäksistä yleispuhdistusainetta. Sani-teettitiloissa voi siivousta tehostaa käyttämällä desinfiointiainetta. Noudatetaan Työterveyslaitoksen siivousohjeita.

- Pyyhitään kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, käsinojat, pulpetit ja pöydät, valokatkaisijat ja hanat vähintään päivittäin, mielellään kahdesti päivässä.
- Yhteiskäytössä olevien työ- ja opiskeluvälineiden ja työkalujen puhdistamista suositellaan aina käyttäjien välillä.
- [Työterveyslaitos: Ohjeistus siivoukseen](#)
- [THL: Ilmanvaihdosta on annettu erillinen ohje](#)

Jos oppilaitoksessa todetaan koronavirustartunta

Tartuntaketjujen selvitystyö kuuluu tartuntatautilain mukaan kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Jos koronavirustartunta todetaan jollakulla opiskelijalla tai oppilaitoksessa työskentelevällä, selvitetään, onko tapahtunut altistumista, ja altistuneet pitää jäljittää ja asettaa tartuntatautilain nojalla karanteeniin. Koronavirustartunnan saaneen on siten oltava pois oppilaitoksesta tartuntatautilääkärin antamien ohjeiden mukaisesti.

[Terveiden ja hyvinvoinninlaitos: Ohje korona-altistumistilanteisiin varhaiskasvatuksessa, koulussa ja oppilaitoksissa](#)